

цифрові ринки. Завдяки ШІ українські підприємства можуть підвищити свою конкурентоспроможність, забезпечити відповідність міжнародним стандартам та залучати іноземні інвестиції.

Отже, штучний інтелект має потенціал стати одним із ключових драйверів відновлення та модернізації високотехнологічного виробництва в Україні. Його системне впровадження сприятиме формуванню інноваційної економіки, підвищенню ефективності управління та забезпеченню стійкого розвитку в умовах глобальних трансформацій.

Список використаних джерел:

1. Зінченко О. А., Юр'єв М. А. Фактори ефективності проектного менеджменту в пост воєнний період. *Успіхи і досягнення у науці. Серія: Управління та адміністрування*. 2025. № 2(12). С. 583-591. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2\(12\)-583-591](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2(12)-583-591).
2. Makedon V., Koptilyi D. Digital transformation and artificial intelligence as factors in the economic recovery of enterprises following armed conflicts. *Economics, Entrepreneurship, Management*, 2025. № 12 (1). P. 33-48. <https://doi.org/10.56318/eem2025.01.033>.
3. Бірюкова П. В., Гринько Т. В. Впровадження технологій штучного інтелекту як стратегічного фактору підвищення конкурентоспроможності бізнесу. *Бізнес-навігатор*, 2025. Вип. 6 (83). С. 609-618. https://business-navigator.ks.ua/journals/2025/83_2025/101.pdf.

Канд. екон. наук Левкович О. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Штучний інтелект (ШІ) стає фундаментальним інструментом трансформації підприємств у напрямі сталого розвитку, забезпечуючи інтеграцію економічної ефективності, екологічної відповідальності та соціальної орієнтованості. Його роль полягає не лише в автоматизації процесів, а й у формуванні нової парадигми управління, заснованої на даних, прогнозуванні та адаптивності.

Одним із ключових напрямів застосування ШІ є підвищення ефективності використання ресурсів на підприємствах. Оптимізація виробничих процесів та ресурсоефективність дозволяє відкривати перед менеджерами підприємства важливі можливості: аналізувати виробничі процеси у режимі реального часу, виявляти неефективні операції, оптимізувати використання сировини та енергії,

мінімізувати виробничі втрати тощо. Завдяки впровадження зазначених можливостей можна забезпечити підвищення ефективності виробничого процесу знижуючи собівартість продукції, зменшуючи екологічне навантаження, підвищуючи продуктивність праці тощо.

Також завдяки застосування ШІ допомагає зменшенню вуглецевого сліду підприємств, що відіграє важливу роль у існуванні людства. Можна ви ділити наступні ключові інструменти енергоменеджменту і декарбонізації, а саме: інтелектуальні системи управління енергоспоживанням, прогнозування пікових навантажень, оптимізація роботи обладнання, інтеграція відновлюваних джерел енергії тощо. Що в свою чергу допоможе зменшити витрати на енергію, скоротити викиди CO₂, відповідати екологічним стандартам (ESG) тощо.

Крім того ШІ дозволяє створювати стійкі та адаптивні ланцюги постачання, дозволяючи ефективно управляти ланцюгами постачання (Supply Chain Management) через прогнозування попиту, оптимізацію логістичних маршрутів, управління запасами, виявлення ризиків (затримки, дефіцити), зменшення транспортних витрат і викидів, скорочення надлишкових запасів, підвищення прозорості постачання тощо. Не слід забувати, що ШІ сприяє переходу підприємств від лінійної до циркулярної моделі економіки через аналіз життєвого циклу продукції (LCA), управління відходами, оптимізацію повторного використання матеріалів, прогнозування вторинних ресурсів, що дозволяє зменшити кількість відходів, підвищити ефективність використання ресурсів, сформувати екологічно орієнтовані бізнес-моделі.

Завдяки ШІ забезпечується ефективний інноваційний розвиток і стратегічне управління підприємства через можливість аналізувати великі масиви ринкових даних, виявляти нові можливості для інновацій, створювати сценарне моделювання розвитку підприємства, приймати управлінські рішення. Завдяки цьому підвищується конкурентоспроможність підприємства, пришвидшується адаптація підприємства до змін середовища та дозволяє формувати довгострокові стратегіями сталого розвитку.

ШІ також відіграє значну роль у соціальному аспекті діяльності підприємств через ефективну організацію соціальної відповідальності та управління персоналом, проводячи аналітику задоволеності працівників, забезпечуючи оптимізацію умов праці та управління талантами, будуючи прогнози потреб у кадрах,

проводячи моніторинг безпеки зменшувати травматизму на виробництві, підвищувати рівень інклюзивності, розвивати корпоративну культуру тощо.

Також ШІ дозволяє підприємствам ефективніше ідентифікувати та мінімізувати ризики, тобто ефективно управляти ризиками та безпекою підприємства застосовуючи прогнозування фінансових ризиків, організацію кібербезпеки, виявлення шахрайства та аналізуючи операційні ризики. Все це дозволяє підвищити стабільність бізнесу, зменшити втрати, підвищити довіру інвесторів тощо. Використовуючи ШІ менеджери підприємств має можливість ретельніше дотримуватись екологічних норм та стандартів проводячи екологічний моніторинг через автоматизований моніторинг викидів, аналіз впливу на довкілля, підготувати ESG-звітності та проводити контроль використання ресурсів. Крім того, слід не забувати, що саме ШІ є ядром цифрової трансформації бізнесу, що включає: інтеграцію IoT (Інтернет речей), використання Big Data та автоматизацію бізнес-процесів, створення цифрових двійників (Digital Twins) тощо. Це сприяє підвищенню прозорості діяльності підприємства, організувати оперативне прийняття рішень, створювати інноваційні продукти і послуги. Попри значні переваги, підприємства стикаються з рядом проблем, а саме: висока вартість впровадження, нестача кваліфікованих кадрів, складність інтеграції з існуючими системами, ризики, пов'язані з якістю даних, етичні та правові питання.

Штучний інтелект є стратегічним ресурсом для забезпечення сталого розвитку підприємств. Його використання дозволяє підвищити ефективність діяльності підприємства, зменшити екологічний вплив на навколишнє середовище, покращити соціальні аспекти управління на підприємстві, забезпечити довгострокову конкурентоспроможність підприємств. Таким чином, інтеграція ШІ у діяльність підприємств формує основу для переходу до інноваційної, стійкої та адаптивної економіки.

Список використаних джерел:

1. Хахалев Д. Формування системи управління бізнесом на засадах сталого розвитку. *Економічний простір*. 2024. № 191. С. 424-429.